

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Secvnda, Qva Continentvr Socratis Scolastici
Constantinopolitani lib. 7. Theodoriti Cyrensis episcopi lib. 5

Christopherson, John

[Köln], 1569

Quòd tum inter Arianos tum alios etiam haereticos multae erant
diuisiones, & quòd Nouitiani quoque mutuò dißidebant. Cap. XX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12704

Mulier quædam nobilis ad præbyterum pœnitentiarium accedit: peccata quæ post baptismum commiserat, particulatim confitetur. Præbyter mulieri mandatum dat, ut ieiuniis & continuis precibus se dederet, quo unâ cum peccatorum confessione opus dignum pœnitentia ostenderet. Mulier longius in confitendo progressa, alterius culpæ se ipsa insinuat: docet diaconum ecclesiæ cum ipsa dormiuisse. Ob quod facinus hoc modo patefactum diaconus ab ecclesia eiectus est: tumultus inde in populi multitudine excitatus. Nam indignabantur non solum de admissio flagitio, verumetiam quod inde grauis infamiæ & contumeliæ nota ecclesiæ iniusta esset. Itaque cum sacerdotibus ob hanc causam esset vehementer obtrectatum, Eudemon quidam ecclesiæ præbyter, genere Alexandrinus, episcopo Nectario dedit consilium, ut præbyterum pœnitentiarium tolleretur, & liberam daret potestatem, uti pro sua quisque conscientia ad mysteria participanda accederet. Nam eo pacto solum futurum esse, ut ecclesia omni macula careret infamiæ. Ista quoniam ab Eudemone ego ipse accepi, huic nostræ historiæ mandare ne utiquam planè dubitabam. Etenim ut sapius iam dixi, omne meum studium & operam eo conferebam, uti res gestas ab illis, qui easdem habebant pœnitentis perspectas, intelligerem, accurateque eas conquirerem, ne inter scribendum extra veritatis quasi terminos aliquando egrederer. Ego Eudemonem sic iam pridem compellabam: consilium tuum, o præbyter, Ecclesiæ ne profuerit, an secus, Deus viderit: illud tamen planè animaduerto te ansam dedisse, ut alter alterius peccata minimè coarguat, nec obseruet illud præceptum apostoli: Nolite communicare operibus infructuosis tenebrarum, magis autem redarguite. Sed de his factis superque dictum est.

*Quòd tum inter Arianos tum alios etiam hæreticos
multæ erant diuisiones, & quòd Nouatiani
quoque mutuo dissidebant. CAP. XX.*

EAS porrò res, quæ etiã apud alios, Arianos dico, Nouatianos, Macedonianos, Eunomianosque gestæ sunt, commemorare operepretium arbitror. Nam ecclesia eum semel esset diuisa, nõ vna diuisione acquireuit, sed ho-

SOCRAT. HISTORIAE

mines ab se mutuo auersi, alter ab altero denuo secesserunt: atque adeo exiguam leuiculamque occasionem nacti, mutuae communionis consociationisque; vincula diruperunt. Proinde qua ratione, quando, & quibus de causis ipsi inter se dissenserint, consequenti sermone ostendemus. Illud interea intelligamus oportet, Theodosium neminem istorum exagitasse praeter Eunomium: quem quoniam Constantino- poli domi suae conuentus egerat, libros ab se editos palam ostenderat, multos denique suae doctrinae labe infecerat, in exilium mitti iussit. Reliquis neque molestiae quicquam exhibuit, neque secum communicare coegit, sed singulis copiam fecit, in locis separatis conuentus agendi, & ita de religione Christiana sentiendi, vti quisque de ea opinionem conceperat. Atque vt aliis omnibus sectis potestatem permisit ecclesias sibi extra ciuitates construendi, sic Nouatianis vtpote in fide Consubstantialis cum eo consentientibus dedit mandatum, vt ecclesias suas, sicut a me supra commemoratum est, intra vrbes audacter & liberè retinerent. De quibus pauca disserèdi iam opportunum tempus se obtulit: comprehendam igitur breui. Constantinopoli Nouatiano- rum ecclesiae Agelius ad annos quadraginta praefuit: hoc est a Constantini temporibus, vt ante declarauimus, ad sextum annum imperij Theodosij. Ad extremum Syfinium suae ipsius ecclesiae presbyterum, virum cum in aliis disciplinis disertum, tum in philosophia a maximo philosopho pariter cum Iuliano Imperatore praecclare institutum, in ipsius locum episcopum designat. Cumque Nouatiani Agelium propterea incusarent, quod Syfinium, & non Marcianum potius, virum pietate eximium (cuius opera illi, regnante Valente, omni tumultu ac perturbatione caruissent) designauerat, ille offensum populi animum lenire cupiens, Marcianum etiam designat. Ac paulo infirmiore affectus valetudine, in ecclesiam progreditur, populumque sic affatur. Proximum post me, Marcianum episcopum habetote: post Marcianum autem Sifinium. Haec elocutus, decedit: ac non diu post, moritur. Atqui cum Marcianus episcopus Nouatiano- rum esset creatus, ecclesia illorum tali de causa diuisa est. Sabbatius quidam ex Iudaeo factus Christianus, & a Marciano ad presbyterij dignitatem euectus, nihilominus Iudaicae

Iudaicae

Iudaicæ religioni, qua animus erat ante occupatus, seruire laborauit. Quinetiam simul episcopatus adipiscendi cupiditate incensus fuit. Itaq; nactus duos presbyteros, Theodistum, & Macarium, suæ cupiditatis adiutores, tempus & morem festi Paschatis celebrandi, qui in Pazo vico Phrygiæ, regnante Valente, sicut ante dixi, à Nouatianis decerni tentatus erat, renouare cogitauit. Ac quanquam primum simulatione monasticæ vitæ excolendæ, ab ecclesia recessit, sibiq; nōnullos quos mysteriorū cōmunionē indignos censebat, permagnæ offensionī fuisse docuit: tamē haud ita multo post, dū cōuentus separatim agere institueret, se manifestò aperuit. De quibus rebus certior factus Maicianus, suū ipse in presbyteris ordinādis errorē & inscitā propterea magnopere accusauit, quod homines tā inanis gloriæ appetentes ad munus presbyterij extulerat: atque grauiter sibi succēfens, dixit, multo fuisse satius manus suas in spinas imposuisse, quā earū impositione Sabbatiū ad gradū designasse presbyterij. Idcirco Angari (est hoc emporiū Bithinię prope Helenopolim situm) conciliū episcoporum Nouatianorum conuocat. Qui cum essent in vnum coacti, accersunt Sabbatium: eum causas animi sui offensi corā concilio proponere iubēt. Ac simulatque ille dissentionem de festo Paschatis celebrando causam attulerat, cur animo esset offenso (illud enim tum ad consuetudinem à Iudæis in eo seruatum, tum ad præscriptum normamque eorum, qui in Pazo cōuenerant, celebrandum esse dicebat) episcopi in concilio congregati, suspicantes illum sedis episcopalis desiderio eam rem causatum esse, iureiurando hominem obstringunt, vt episcopatum nunquā capesseret. Iste ea de re iurandum dat: illi tum canonem edunt, de festo Paschatis: quem canonem ἀδὲ ἰσφοροῦ, id est indifferentem vocabant, docebantque dissentionem de festo Paschatis non satis iustam causam esse, cur ecclesia dirimeretur, neque eos, qui in Pazo coacti fuissent, præiudicium generali canonī fuisse. Nam veteres, qui proximè à temporibus apostolorum aberant, quanquam de hoc festo inter se dissidebant, tamen inter ipsos mutuò communicasse, nec aliquando vincula rupisse concordie. Quin etiam Nouatianos, qui Romæ, quæ est ciuitas primaria, vitam debebant,

Li. 4. c. 33

SOCRAT. HISTORIAE

tametsi nunquam in eo festo morem Iudæorum sequerentur, sed semper post æquinoxium Pascha celebrarent, tamē cum illis, qui eiusdem erant fidei, quique alium morem in festo illo agendo seruabant, minimē discordiam exercuisse. Vbi hæc aliāq; permulta eiusdem generis differuerant, canōnem illum de Paschate, vti dixi, indifferētem fanciuerunt: quo tum cuique licitum erat eam consuetudinem in hoc festo celebrando pro arbitratu sequi, quam iam pridem sequi animo instituisset, tum cautum, ne vlla in communione esset dissentio: sed licet nonnulli in varia festi illius celebratione discreparent, in ecclesiæ tamen concordia denuo inter ipsos consentirent. Ista igitur de festi Paschatis decisione iam tū ab illis stabilita, Sabbatius iureiurando astrictus, quoniam varia & discrepans erat festi illius celebrandi ratio, per se solus ieiunia & vigiliis peragendo alijs anteuertit, & die Sabbati festum illud celebrauit. Quinetiam postridie eius diei cum cæteris omnibus in ecclesia conuenit, & mysteria vnā participat. Istud ab eo ad multos annos factitatum fuit: & propterea tantam hominum multitudinem idem ipsum celare non potuit. Vnde nonnulli simplices imperitiq; rerū, & potissimum in Phrigia & Galatia, rati se ex eo facto iustificatos fore, eum emulari, Pascha de illius more in occulto celebrare cœperūt. Sabbatius postea conuentus separatim egit: & neglecto iureiurando, eorum, qui eius disciplinæ se dediderant, episcopus, vti post ostendam, constitutus est.

De dissentionibus quæ quibusdā in locis (vt hic scriptor tradit) habentur, quemadmodum de Paschate, ieiunijs, nuptijs, conuentibus, & alijs ecclesiasticis obseruationibus.

CAP. XXI.

HOC loco mea quidem sententia, oportuno tempore se offert pauca de Paschate differendi. neque veteres certe, neque recentes, hi qui Iudæorum consuetudinem imitari contendunt, satis iustam causam, si quid ego iudico, habuerunt, cur tantopere de hoc festo digladiarentur. neque præterea illud cū animis considerarunt, quando religio Iudaica erat in Christianam commutata, accuratas illas